

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ śrīrāmōdantam ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ

॥ śrīrāmōdantam ॥

॥ atha bālakāṇḍaḥ ॥

śrīpatiṃ praṇipatyāhaṃ śrīvatsāṅkitavakṣasam |
śrīrāmōdantamākhyāsye śrīvālmīkiprakīrtitam ॥ 1.1 ॥

purā viśravasaḥ putrō rāvaṇō nāma rākṣasaḥ |
āsīdasyānujau cāstāṃ kumbhakarṇavibhīṣaṇau ॥ 1.2 ॥

tē tu tīvrēṇa tapasā pratyakṣīkṛtya vēdhasam |
vavrirē ca varāniṣṭānasmādāśritavatsalāt ॥ 1.3 ॥

rāvaṇō mānuṣādanyairavadhyatvaṃ tathā'nujaḥ |
nirdēvatvēcchayā nidrāṃ kumbhakarṇō'vrṇīta ca ॥ 1.4 ॥

vibhīṣaṇō viṣṇubhaktiṃ vavrē satvagūṇānvitaḥ |
tēbhya ētān varān datvā tatraivāntardadhē prabhuḥ ॥ 1.5 ॥

rāvaṇastu tatō gatvā raṇē jītvā dhanādhipam |
laṅkāpurīṃ puṣpakaṃ ca hrītvā tatrāvasat sukham ॥ 1.6 ॥

yātudhānāstataḥ sarvē rasātalānivāsinaḥ |
daśānanaṃ samāśritya laṅkāṃ ca sukhamāvasan ॥ 1.7 ॥

mandōdarīṃ mayasutāṃ pariṇīya daśānanaḥ |
tasyāmutpādayāmāsa mēghanādāhvayaṃ sutam ॥ 1.8 ॥

rasāṃ rasātalaṃ caiva vijitya sa tu rāvaṇaḥ |
lōkānākramayan sarvāñjahāra ca vilāsinīḥ || 1.9 ||

dūṣayan vaidikaṃ karma dvijānardayati sma saḥ |
ātmajāna tatō yuddhē vāsavaṃ cāpyapīḍayat || 1.10 ||

tadīyataruratnāni punarānāyya kiṅkaraiḥ |
sthāpayitvā tu laṅkāyāmasasacca cirāya saḥ || 1.11 ||

tatastasminnavasarē vidhātāraṃ divaukasah |
upagamyōcirē sarvaṃ rāvaṇasya vicēṣṭitam || 1.12 ||

tadākarṇya suraiḥ sākāṃ prāpya dugdhōdadhēstaṃ |
tuṣṭāva ca hr̥ṣīkēśaṃ vidhātā vividhaiḥ stavaiḥ || 1.13 ||

āvīrbhūyātha daityāriḥ papraccha ca pitāmahaṃ |
kimarthamāgatō'si tvaṃ sākāṃ dēvagaṇairiti || 1.14 ||

tatō daśānanāt pīḍāmajastasmai nyavēdayat |
tacchrutvōvāca dhātāraṃ harṣayan viṣṭaraśravāḥ || 1.15 ||

alaṃ bhayēnātmayōnē gaccha dēvagaṇaiḥ saha |
ahaṃ dāśarathirbhūtvā hanīṣyāmi daśānanam || 1.16 ||

ātmāṃśaiśca surāḥ sarvē bhūmau vānararūpiṇaḥ |
jāyēran mama sāhāyyaṃ kartuṃ rāvaṇanigrahē || 1.17 ||

ēvamuktvā vidhātāraṃ tatraivāntardadhē prabhuḥ |
padmayōnistu gīrvāṇaiḥ samaṃ prāyāt prahr̥ṣṭadhīḥ || 1.18 ||

ajījanattataḥ śakrō vāliṇaṃ nāma vānaram |
sugrīvamapi mārtaṅḍō hanumantaṃ ca mārutaḥ || 1.19 ||

*puraiva janayāmāsa jāmbavantam ca padmajah |
ēvamanyē ca vibudhāḥ kapīnajanayan bahūn || 1.20 ||*

*tatō vānarasaṅghānām vālī parivr̥dhō'bhavat |
amībhirakhilaiḥ sākam kiṣkindhāmadhyuvāsa ca || 1.21 ||*

*āsiddaśarathō nāma sūryavaṃśē'tha pārthivaḥ |
bhāryāstisrō'pi labdhvā'sau tāsu lēbhē na santatim || 1.22 ||*

*tataḥ sumantravacanādr̥śyaśṛṅgam sa bhūpatiḥ |
ānīya putrakāmēṣṭimārēbhē sapurōhitaḥ || 1.23 ||*

*athāgnērutthitaḥ kaścidgr̥hītvā pāyasaṃ carum |
ētatprāśaya patnīstvamityuktavā'dānṛpāya saḥ || 1.24 ||*

*tadgr̥hītvā tadaivāsau patnīḥ prāśayadutsukaḥ |
tāśca tatprāśanādēva nṛpādgarbhamadhārayan || 1.25 ||*

*pūrṇē kālē'tha kausalyā sajjanāmbhōjabhāskaram |
ajījanadrāmacandraṃ kaikēyī bhārataṃ tathā || 1.26 ||*

*tatō lakṣmaṇaśatrughnau sumitrā'jījanat sutau |
akārayatpitā tēṣāṃ jātakarmādikaṃ dvijaiḥ || 1.27 ||*

*tatō vavr̥dhirē'nyōnyaṃ snigdhāścatvāra ēva tē |
sakalāsu ca vidyāsu naipunyaṃ abhilēbhīrē || 1.28 ||*

*tataḥ kadācidāgatya viśvāmitrō mahāmuniḥ |
yayācē yajñarakṣārthaṃ rāmaṃ śaktidharōpamam || 1.29 ||*

*vasiṣṭhavacanādrāmaṃ lakṣmaṇēna samanvitam |
kr̥cchrēṇa nṛpatistasya kauśikasya karē dadau || 1.30 ||*

tau gr̥hītvā tatō gacchan balāmatibalāṃ tathā |
astrāṇi ca samagrāṇi tābhyāmupadidēśa saḥ || 1.31 ||

gacchan sahānujō rāmaḥ kauśikēna pracōditaḥ |
tāṭakāmavadhīddhīmān lōkapīḍanatatparām || 1.32 ||

tataḥ siddhāśramaṃ prāpya kauśikaḥ saharāghavaḥ |
adhvaraṃ ca samārēbhē rākṣasāsca samāgaman || 1.33 ||

rāghavastu tatō'strēṇa kṣiptvā mārīcamarṇavē |
subāhupramukhān hatvā yajñaṃ cāpālayanmunēḥ || 1.34 ||

kauśikēna tatō rāmō nīyamānaḥ sahānujaḥ |
ahalyāsāpanirmōkṣaṃ kṛtvā samprāpa maithilam || 1.35 ||

janakēnārcitō rāmaḥ kauśikēna pracōditaḥ |
sītānimittamānītaṃ babhañja dhanuraisvaram || 1.36 ||

tatō daśarathaṃ dūtairānāyya mithilādhipaḥ |
rāmādibhyastatastēbhyaḥ sītādyāḥ kanyakā dadau || 1.37 ||

tatō guruniyōgēna kṛtōdvāhaḥ sahānujaḥ |
rāghavō niryayau tēna janakēnōru mānitaḥ || 1.38 ||

tadākarṇya dhanurbhaṅgamāyāntaṃ rōṣabhīṣaṇam |
vijitya bhārgavaṃ rāmamayōdhyāṃ prāpa rāghavaḥ || 1.39 ||

tataḥ sarvajanānandaṃ kurvāṇaścēṣṭitaiḥ svakaiḥ |
tāmadyuvāsa kākutsthaḥ sītayā sahitaḥ sukham || 1.40 ||

|| iti śrīrāmōdantē bālakāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| *atha ayōdhyākāṇḍaḥ* ||

ētasminnantarē gēhaṃ mātulasya yudhājitaḥ |
prayayau bharataḥ prītaḥ śatrughnēna samanvitaḥ || 2.1 ||

tataḥ prakṛtibhiḥ sākāṃ mantrayitvā sa bhūpatiḥ |
abhiṣēkāya rāmasya samārēbhē mudā'nvitaḥ || 2.2 ||

kaikēyī tu mahīpālaṃ mantharādūṣitāśayā |
varadvayaṃ purā dattaṃ yayācē satyasaṅgaram || 2.3 ||

vanavāsāya rāmasya rājyāptyai bharatasya ca |
tasyā varadvayaṃ kṛcchramanujajñē mahīpatiḥ || 2.4 ||

rāmaṃ tadaiva kaikēyī vanavāsāya cādiśat |
anujñāpya gurūn sarvānniryayau ca vanāya saḥ || 2.5 ||

drṣtvā taṃ nirgataṃ sītā lakṣmaṇaścānujagmatuḥ |
saṃtyajya svagrḥān sarvē paurāścānuyayurdrutam || 2.6 ||

vañcayitvā kṛśān paurān nidrāṇānniśi rāghavaḥ |
vāhyamānaṃ sumantrēṇa rathamāruhya cāgamat || 2.7 ||

śrīṅgibērapuraṃ gatvā gaṅgākūlē'tha rāghavaḥ |
guhēna satkṛtastatra niśāmēkāmuvāsa ca || 2.8 ||

sārathiṃ sannimantryāsau sītālakṣmaṇasaṃyutaḥ |
guhēnānītayā nāvā santatāra ca jāhnavīm || 2.9 ||

bharadvājamuniṃ prāpya taṃ natvā tēna satkṛtaḥ |
rāghavastasya nirdēśāccitrakūṭē'vasat sukham || 2.10 ||

ayōdhyāṃ tu tatō gatvā sumantraḥ śōkavihvalaḥ |
rājñē nyavēdayatsarvaṃ rāghavasya vicēṣṭitam || 2.11 ||

tadākarṇya sumantrōktaṃ rājā duḥkhavimūḍhadhīḥ |
rāmarāmēti vilapan dēhaṃ tyaktvā divaṃ yayau || 2.12 ||

mantriṇastu vasiṣṭhōktyā dēhaṃ saṃrakṣya bhūpatēḥ |
dūtairānāyayāmāsuḥ bharataṃ mātulālayāt || 2.13 ||

bharatastu mṛtaṃ śrutvā pitaraṃ kaikayīgirā |
saṃskārādi cakārāsya yathāvidhi sahānujaḥ || 2.14 ||

amātyaiścōdyamānō'pi rājyāya bharatastadā |
vanāyaiva yayau rāmamānētum nāgaraiḥ saha || 2.15 ||

sa gatvā citrakūṭasthaṃ rāmaṃ cīrajaṭādharam |
yayācē rakṣitum rājyaṃ vasiṣṭhādyairdvijaiḥ saha || 2.16 ||

caturdaśa samā nītvā punaraiṣyāmyahaṃ purīm |
ityuktvā pādukē datvā taṃ rāmaḥ pratyayāpayat || 2.17 ||

grhītvā pādukē tasmādbharatō dīnamānasaḥ |
nandigrāmē sthitastābhyāṃ rarakṣa ca vasundharām || 2.18 ||

rāghavastu girēstasmādgatvā'triṃ samavandata |
tatpatnī tu tadā sītāṃ bhūṣaṇaiḥ svairabhūṣayat || 2.19 ||

uṣitvā tu niśāmēkāmāśramē tasya rāghavaḥ |
vivēśa daṇḍakāraṇyaṃ sītālakṣmaṇasaṃyutaḥ || 2.20 ||

|| iti śrīrāmōdantē ayōdhyākāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| atha āraṇyakāṇḍaḥ ||

vrajan vanēna kākutsthō virādhaṃ vidhicōditam |
sadārānujamātmānaṃ harantamavadhīttadā || 3.1 ||

śarabhaṅgāśramaṃ prāpya svargatiṃ tasya vikṣya saḥ |
pratijajñē rākṣasānāṃ vadhaṃ munibhirarthitaḥ || 3.2 ||

tasmādgatvā sutīkṣṇaṃ ca praṇamyānēna pūjitaḥ |
agastyasyāśramaṃ prāpya taṃ nanāma raghūttamaḥ || 3.3 ||

rāmāya vaiṣṇavaṃ cāpam
aindraṃ tūṇiyugaṃ tathā |
brāhmaṃ cāstraṃ ca khaḍgaṃ ca
pradadau kumbhasambhavaḥ || 3.4 ||

tataḥ sa gacchan kākutsthaḥ samāgamyā jaṭāyuṣam |
vaidēhyāḥ pālanāyainaṃ śraddhadhē pitṛvallabham || 3.5 ||

tataḥ pañcavaṭiṃ prāpya tatra lakṣmaṇanirmitām |
parṇasālāmadhyuvāsa sītayā sahitaḥ sukham || 3.6 ||

tatrābhyētyaikadā rāmaṃ vavrē śūrpaṇakhā'bhikā |
tannirastā lakṣmaṇaṃ ca vavrē sō'pi nirākarōt || 3.7 ||

rāmamēva tatō vavrē kāmārtā kāmasannibham |
punaśca dhikkṛtā tēna sītāmabhyadravadruṣā || 3.8 ||

lakṣmaṇēna tadā rōṣātkṛttaśravaṇanāsikā |
sā tu gatvā janasthānaṃ kharāyaitannyavēdayat || 3.9 ||

tadākarṇya kharahḥ kruddhō rāghavaṃ hantumāyayau |
dūṣaṇatrisīrōmukhyairyātudhānaiḥ samanvitaḥ || 3.10 ||

tatkṣaṇaṃ lakṣmaṇē sītāṃ nidhāya raghunandanaḥ |
kharaṃ sahānugaṃ saṅkhyē jaghāna laghuvikramaḥ || 3.11 ||

tataḥ sūrpaṇakhā gatvā laṅkāṃ śōkasamanvitā |
nyavēdayadrāvaṇāya vṛttāntaṃ sarvamāditāḥ || 3.12 ||

tacchrutvā rāvaṇaḥ sītāṃ hartuṃ kṛtamatastadā |
mārīcasyāśramaṃ prāpya sāhāyyē tamacōdayat || 3.13 ||

sō'pi svarṇamṛgō bhūtvā sītāyāḥ pramukhē'carat |
sā tu taṃ mṛgamāhartuṃ bhartāraṃ samayācata || 3.14 ||

niyuja lakṣmaṇaṃ sītāṃ rakṣituṃ raghunandanaḥ |
anvagacchanmṛgaṃ tūrṇaṃ dravantaṃ kānanāntarē || 3.15 ||

vivyādha ca mṛgaṃ rāmaḥ sa nijāṃ rūpamāsthitaḥ |
hā sītē lakṣmaṇētyēvaṃ rudan prāṇān samatyajat || 3.16 ||

ētadākarṇya vaidēhyā lakṣmaṇaścōditō bhṛśam |
tadrakṣāṃ dēvatāḥ prārthya prayayau rāghavāntikam || 3.17 ||

tadantaraṃ samāsādya rāvaṇō yatirūpadhṛt |
sītāṃ gṛhītvā prayayau gaganēna mudā'nvitaḥ || 3.18 ||

tatō jaṭāyurālōkya nīyamānāṃ tu jānakīm |
prāharadrāvaṇaṃ prāpya tuṅḍapakṣanakhairbhṛśam || 3.19 ||

chitvaināṃ candrahāsēna pātayitvā ca bhūtalē |
gṛhītvā rāvaṇaḥ sītāṃ prāviśannijamandiram || 3.20 ||

asōkavanikāmadhyē samsthāpya janakātmajām |
rāvaṇō rakṣitum cainām niyuyōja nisācarīḥ || 3.21 ||

hatvā rāmastu mārīcamāgacchannanujēritām |
vārtāmākarṇya duḥkhārtaḥ parṇasālāmupāgamat || 3.22 ||

adṛṣtvā tatra vaidēhīm vicinvānō vanāntarē |
sahānujō gṛdhrarājam chinnapakṣam dadarśa saḥ || 3.23 ||

tēnōktām jānakīvārtām śrutvā paścān mṛtaḥ ca tam |
dagdhvā sahānujō rāmaścakrē tasyōdakakriyām || 3.24 ||

ātmanō'bhibhavam paścāt kurvatīm pathi lakṣmaṇaḥ |
ayōmukhīm cakārāśu kṛttaśravaṇanāsikām || 3.25 ||

grhītau tau kabandhēna bhujau tasya nyakṛntatām |
tatastu yācitau tēna taddēham dēhatuśca tau || 3.26 ||

sa tu divyākṛtirbhūtvā rāmaḥ sītōpalabdhayē |
sugrīvamṛṣyamūkastham yāhītyuktvā divaḥ yayau || 3.27 ||

tataḥ prītō raghuśrēṣṭhaḥ śabaryāśramamabhyayāt |
tayā'bhipūjitaḥ paścāt pampām prāpa salakṣmaṇaḥ || 3.28 ||

|| iti śrīrāmōdantē āraṇyakāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| atha kiṣkindhākāṇḍaḥ ||

hanūmānatha sugrīvanirdiṣṭō rāmalakṣmaṇau |
prāpya śrutvā tu vṛttāntam tēna tau samayōjayat || 4.1 ||

tatō rāmasya vṛttāntam sugrīvāya nivēdya saḥ |
sakhyam ca kārayāmāsa tayōḥ pāvakasannidhau || 4.2 ||

pratijajñē tadā rāmō haniṣyāmīti vālinam |
darśayiṣyāmi vaidēhīmityanyēna ca saṃśrutam || 4.3 ||

sugrīvēṇātha rāmāya bhrātrvairasya kāraṇam |
nivēditamaśēṣaṃ ca balādhikyam ca tasya tat || 4.4 ||

tatkṣaṇaṃ dundubhēḥ kāyaṃ sugrīvēṇa pradarśitam |
sudūraṃ prēṣayāmāsa pādāṅguṣṭhēna rāghavaḥ || 4.5 ||

punaśca darśitāṃstēna sālān sapta raghūttamaḥ |
bāṇēnaikēna cicchēda sārdhaṃ tasyānuśaṅkayā || 4.6 ||

kiṣkindhāṃ prāpya sugrīvastatō rāmasamanvitaḥ |
jagarjātīva saṃhr̥ṣṭaḥ kōpayan vānarādhipam || 4.7 ||

vālī niṣkrāmya sugrīvaṃ samarē'pīḍayad bhṛśam |
sō'pi sambhagnasarvāṅgaḥ prādravadrāghavāntikam || 4.8 ||

kṛtacihnastu rāmēṇa punarēva sa vālinam |
raṇāyāhvayata kṣipraṃ tasthau rāmastirōhitaḥ || 4.9 ||

hēmamālī tatō vālī tārayā'bhihitaṃ hitam |
nirasya kupitō bhrātrā raṇaṃ cakrē sudāruṇam || 4.10 ||

bāṇēna vāliṇaṃ rāmō viddhvā bhūmau nyapātayat |
sō'pi rāma iti jñātvā dēhaṃ tyaktvā divaṃ yayau || 4.11 ||

paścāttapantaṃ sugrīvaṃ samāśvāsya raghūttamaḥ |
vānarāṇāmadhipatiṃ cakārāsritavatsalaḥ || 4.12 ||

tatō mālyavataḥ pṛṣṭhē rāmō lakṣmaṇasaṃyutaḥ |
uvāsa caturō māsān sītāvirahaduḥkhitaḥ || 4.13 ||

*atha rāmasya nirdēsāllakṣmaṇō vānarādhipam |
ānayat plavagaiḥ sārđham hanūmatpramukhairgirim || 4.14 ||*

*sugrīvō rāghavaṃ dr̥ṣṭvā vacanāttasya vānarān |
nyayuṅkta sītāmanvēṣṭumāsāsu catasr̥ṣvapi || 4.15 ||*

*tatō hanumataḥ pāṇau dadau rāmō'ṅgulīyakam |
viśvāsāya tu vaidēhyāstadgṛhītvā sa niryayau || 4.16 ||*

*tatō hanūmatpramukhā
vānarā dakṣiṇām diśam |
gatvā sītāṃ vicinvantaḥ
parvataṃ vindhyamāpnuvan || 4.17 ||*

*samayātikramāttatra cakruḥ prāyōpavēśanam |
tē'tra sampātinā prōktāṃ sītāvārtāṃ ca śuśruvuḥ || 4.18 ||*

*tataḥ prāpurudanvantamaṅgadādyāḥ plavaṅgamāḥ |
taṃ vilaṅghayituṃ tēṣāṃ na kaścidabhavat kṣamaḥ || 4.19 ||*

*svaprabhāvaprasāmsābhistaḍā jāmbavaduktibhiḥ |
saṃvardhitō mahēndrādrimārurōhānilātmajaḥ || 4.20 ||*

|| iti śrīrāmōdantē kiṣkindhākāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| atha sundarakāṇḍaḥ ||

*abhivādyātha sakalānamarān pavanātmajaḥ |
pupluvē ca girēstasmādvilaṅghayitumarṇavam || 5.1 ||*

*sa samullaṅghya mainākaṃ surasāmabhivādyā ca |
nihatya siṃhikāṃ nītyā pāraṃ prāpa mahōdadhēḥ || 5.2 ||*

laṅkādhidēvatāṃ jītvā tāṃ praviśyānilātmajaḥ |
sītāṃ vicinvannadrākṣīnnidrāṇaṃ niśi rāvaṇaṃ || 5.3 ||

apaśyaṃstatra vaidēhīṃ vicinvānastatastataḥ |
aśōkavanikāṃ gatvā sītāṃ khinnāṃ dadarśa saḥ || 5.4 ||

pādapaṃ kañcidāruhya tatpalāśaiḥ susaṃvṛtaḥ |
āstē sma mārutistatra sītēyamiti tarkayan || 5.5 ||

rāvaṇastu tadā'bhyētya maithilīṃ madanārditaḥ |
bhāryā bhava mamētyēvaṃ bahudhā samayācata || 5.6 ||

ahaṃ tvadanugā na syāmityēṣā taṃ nirākarōt |
kāmamanyuparītātmā rāvaṇō'tha gṛhaṃ yayau || 5.7 ||

gatē tu rāvaṇē sītāṃ pralapantīṃ sa mārutiḥ |
uktvā rāmasya vṛttāntaṃ pradadau cāṅgulīyakam || 5.8 ||

tatsamādāya vaidēhī vilapya ca bhṛśaṃ punaḥ |
cūḍāmaṇiṃ dadau tasya karē sā mārutēḥ priyam || 5.9 ||

mā viśādaṃ kṛthā dēvi rāghavō rāvaṇaṃ raṇē |
hatvā tvāṃ nēśyatītyēnāmāśvāsya sa viniryayau || 5.10 ||

nītimān sō'pi sañcintya babhañjōpavanaṃ ca tat |
akṣādīni ca rakṣāṃsi bahūni samarē'vadhīt || 5.11 ||

tataḥ śakrajitā yuddhē baddhaḥ pavananandanaḥ |
pratāpaṃ raghunāthasya rāvaṇāya nyavēdayat || 5.12 ||

rakṣōdīpitalāṅgūlaḥ sa tu laṅkāmasēṣataḥ |
dagdhvā sāgaramuttīrya vānarān samupāgamat || 5.13 ||

sa gatvā vānaraiḥ sākam rāghavāyātmanā kṛtam |
nivēdayitvā sakalam dadau cūḍāmaṇiṃ ca tam || 5.14 ||

|| iti śrīrāmōdantē sundarakāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| atha yuddhakāṇḍaḥ ||

athāsaṅkhyaiḥ kapigaṇaiḥ sugrīvapramukhaiḥ saha |
niryayau rāghavastūrṇaṃ tīraṃ prāpa mahōdadhēḥ || 6.1 ||

tadā vibhīṣaṇō bhrātrā tyaktō rāmamupāgamat |
laṅkādhipyē'bhyaṣiñcadēnaṃ rāmō'rimardanaḥ || 6.2 ||

uktamārgaḥ samudrēṇa tatra sētum nalēna saḥ |
kārayitvā tēna gatvā suvēlam prāpa parvatam || 6.3 ||

tatō rāghavanirdiṣṭā nīlamukhyāḥ plavaṅgamāḥ |
rurudhuḥ sarvatō laṅkāṃ vṛkṣapāśāṇapāṇayah || 6.4 ||

rāvaṇasya niyōgēna nirgatān yudhi rākṣasān |
prahastapramukhān hatvā nēdustē siṃhavikramāḥ || 6.5 ||

sugrīvaśca hanūmāṃśca tathā rāghavalakṣmaṇau |
rākṣasān subahūn yuddhē jaghnurbhīmaparākramāḥ || 6.6 ||

rāvaṇistu tatō'bhyētya samarē rāmalakṣmaṇau |
nanāha nāgapāsēna nāgāristau vyamōcayat || 6.7 ||

rāvaṇō'pi tatō yuddhē rāghavēṇa parājitaḥ |
kumbhakarṇaṃ prabōdhyāśu rāmaṃ hantum nyayuṅkta ca || 6.8 ||

tatō vānarasaṅghāṃśca bhakṣayantaṃ niśācaram |
aindrēṇāstrēṇa rāmō'pi nijaghāna raṇē bhṛśam || 6.9 ||

tatō rāvaṇasandiṣṭau dēvāntakanarāntakau |
hanūmadaṅgadābhyāṃ tu nihatau raṇamūrdhani || 6.10 ||

athātikāyamāyāntaṃ rathamāruhya vāhinīm |
ardayantaṃ mahākāyaṃ lakṣmaṇaścā'vadhīccharaiḥ || 6.11 ||

tatō rāvaṇasandiṣṭaḥ śakrajidrāghavau raṇē |
brahmāstrēṇa ca tau baddhvā vānarāṃścā'vadhīccharaiḥ || 6.12 ||

atha jāmbavatō vākyādgatvā cauṣadhiparvatam |
mārutīścauṣadhīstatrādṛṣṭvā kōpaṃ cakāra saḥ || 6.13 ||

bhūdharaṃ taṃ samutpāṭya gṛhītvā punarāgataḥ |
tāsāṃ gandhēna vai sarvān rāghavādīnajīvayat || 6.14 ||

rāvaṇaḥ kapibhirdagdhāṃ purīm vīkṣya ruṣā'nvitaḥ |
nyayuṅkta kumbhakarṇasya putrau hantuṃ ca rāghavau || 6.15 ||

athārdayantau tatsainyaṃ vīkṣya tau balaśālinau |
kumbhaṃ rāmō'vadhīdbāṇairnikumbhaṃ cātmaḥ || 6.16 ||

tataḥ kharātmaḥ tēna rāvaṇēna pracōditam |
pīḍayantaṃ kapīm bāṇairjaghānāstrēṇa rāghavaḥ || 6.17 ||

tataḥ santaptaḥṛdayō rāvaṇō yuddhadurmadam |
pracōdayāmāsa sutaṃ yuddhē hantuṃ sa rāghavau || 6.18 ||

nagarānniryayau tūrṇamindraajitsamitiñjayaḥ |
māyāsītāṃ vinikṣipyā sarvēṣāṃ mōhanāya vai || 6.19 ||

vānarēṣvapi paśyatsu hanūmatpramukhēṣu ca |
jaghāna sītāṃ khadgēna sītēna samitiñjayaḥ || 6.20 ||

yuddhaṃ tyaktvā tataḥ sarvairvānaraiḥ sa parīvṛtaḥ |
duḥkhitō hanumāṃstatra yatra rāmō'vrajallaghu || 6.21 ||

upagamyābravīdrāmaṃ hanūmānnikhilaṃ tadā |
śrutvā vṛttāntamakhilaṃ rāmō mōhamavāpa saḥ || 6.22 ||

vibhīṣaṇō'tha samprāpya dṛṣṭvā rāmaṃ ca mūrchitam |
viṣaṇṇān vānarān vācā sāntvayannidamabravīt || 6.23 ||

mithyā viśādaṃ santyajya jagannāyaka hē prabhō |
śṛṇu mē'bhihitaṃ vākyaṃ jñātvā rāvaṇimānasam || 6.24 ||

durātmanā kṛtā māyā rākṣasēndrasutēna vai |
nikumbhilāyāṃ hōmaṃ tu kartuṃ tēnādhunā kila || 6.25 ||

lakṣmaṇaṃ prēṣayādyaiḥ mayā saha samantriṇā |
kṛtē hōmē tatra ripurajēyō bhavati dhruvam || 6.26 ||

uvāca rāmaḥ saumitriṃ rākṣasēndrasutaṃ jahi |
gacchēti śīghraṃ suhṛdā rāvaṇasyānujēna saḥ || 6.27 ||

lakṣmaṇastu tadā rāmamāmantrya savibhīṣaṇaḥ |
nikumbhilāṃ prāpa tūrṇamindrajaḍiyatra vartatē || 6.28 ||

adarśayadbhrātrputraṃ dharmātmā sa vibhīṣaṇaḥ |
lakṣmaṇō bhēdayāmāsa rākṣasāñcharasañcayaiḥ || 6.29 ||

kṛtvā ciraṃ tatra yuddhamaindrēṇāstrēṇa vai ruṣā |
śiraścicchēda saumitiridaśānanasutasya hi || 6.30 ||

sa sutasya vadhaṃ śrutvā rāvaṇaḥ śōkakarśitaḥ |
naṣṭadhairyō vihvalāṅgō vilalāpākulēndriyaḥ || 6.31 ||

nirarthakaṃ tu majjanma jalpitaṃ ca nirarthakam |
yēnāhamadya paśyāmi hatamindrajitaṃ raṇē || 6.32 ||

kva gatō'si hataḥ śūra mānuṣēṇa padātinā |
rājyādbhraṣṭēna dīnēna tyaktvā māṃ putra jīvitam || 6.33 ||

indraṃ jivā tu taṃ baddhvā laṅkāmanīya vai balāt |
akarōstvaṃ pratāpēna kārāgrhanivāsinam || 6.34 ||

mōcayāmāsa brahmā tvāṃ sāntvayitvā'marādhipam |
tādṛkṭvaṃ kutra māṃ tyaktvā gatō'dya sudurāsadaḥ || 6.35 ||

kiṃ kariṣyāmyahaṃ putra kva gacchāmi vadādhunā |
naya māṃ yatra gantāsi tatra tē na vilambanam || 6.36 ||

lōkēṣu tvatsamō nāsti tādrśasya pitā'smyaham |
ityāśayā sthitaṃ putra garvitēna mayā'tra hi || 6.37 ||

dhūmrākṣō vajradaṃṣṭraśca kumbhakarṇaḥ pratāpavān |
rākṣasā nihatāḥ sarvē prahastapramukhā api || 6.38 ||

anādr̥tya tu tān sarvān rākṣasān prahr̥tānapi |
avaṣṭabhya balaṃ putra sukhēnāvasthitaṃ tava || 6.39 ||

ityēvaṃ bahudhā tatra vilapya sa tu rāvaṇaḥ |
antarniyamya duḥkhāni kōpaṃ cakrē sudāruṇam || 6.40 ||

rathaṃ sūta mamāgrē tvāṃ kṣipraṃ kuru jayaiṣiṇaḥ |
rāmaṃ salakṣmaṇaṃ hantuṃ nīrgamiṣyāmyahaṃ grhāt || 6.41 ||

ityuktvā rathamāruhya śīghraṃ sārathivāhitam |
rāmēṇa saha saṅgamyā yuddhaṃ cakrē sudāruṇam || 6.42 ||

tatō mātalinā'nītaṃ rathamaindraṃ samāruhan |
rarāja rāmō dharmātmā hyudayasthō yathā raviḥ || 6.43 ||

cakāra yuddhaṃ tumulaṃ dēvavr̥ndē ca paśyati |
sītāharaṇajāt kōpādrāmō dharmabhṛtāṃ varaḥ || 6.44 ||

athāgastyasya vacanādrāvaṇaṃ lōkakaṇṭakam |
jaghāna rāmō lakṣmīvān brāhmēṇāstreṇa taṃ raṇē || 6.45 ||

mandōdarī vadhaṃ śrutvā bhartuḥ priyatarasya sā |
vilalāpa raṇaṃ gatvā kurarīva bhṛśāturā || 6.46 ||

vibhīṣaṇō'tha rāmēṇa sandiṣṭaḥ saha rākṣasaiḥ |
cakāra dahanam tasya rāvaṇasya gatāyuṣaḥ || 6.47 ||

athāgnivacanāt sītāṃ rāmō vīkṣya sunirmalām |
sandiṣṭō dēvavr̥ndaiśca jagrāha pitṛsannidhau || 6.48 ||

tavaiva yuktaṃ karmaitat sarvalōkabhayaṅkaram |
tadvaidēhyāḥ kṛtē rāma sā tu lakṣmīrbhavān svabhūḥ || 6.49 ||

ityēvaṃ dēvasaṅghaiśca munibhiścābhipūjitaḥ |
lakṣmaṇaśca tutōṣātha rāmō viśvāsamāyayau || 6.50 ||

vibhīṣaṇasya dharmātmā satyasandha udāradhīḥ |
kārayāmāsa lakṣmīvānanujēnābhiṣēcanam || 6.51 ||

tataḥ puṣpakamāruhya saha mitrairjagatpatiḥ |
bhāryānujābhyāṃ sahitaḥ kiṣkindhāṃ prāpa rāghavaḥ || 6.52 ||

kiṣkindhānilayāḥ sarvāḥ kapīnāṃ yōṣitaḥ priyāḥ |
sītākutūhalāt puṣpaṃ vimānaṃ tāḥ samāruhan || 6.53 ||

atha dāsarathiḥ śrīmān bharataṃ draṣṭumicchayā |
bharadvājāsramaṃ prāptastatra tēna nivāritaḥ || 6.54 ||

bharatasyāntikaṃ rāmaḥ prēṣayāmāsa mārutim |
rāmasyādarśanādvahnipravēsaṃ kāṅkṣatō bhṛśam || 6.55 ||

tatra tēna munīndrēṇa sānujaḥ sasuhṛdgaṇaḥ |
santōṣavivaśēnātha rāmō'pi vidhipūjitaḥ || 6.56 ||

rāmō'tha saha saṅgamyā bharatēnārighātinā |
ayōdhyāṃ prāviśattūrṇaṃ mātrbhiścābhinanditaḥ || 6.57 ||

athāyōdhyānivāsāstē janāḥ sarvē'pi tōṣitāḥ |
abhigamyābruvan rāmaṃ dhanyā vayamiti drutam || 6.58 ||

cātakāstu ghanān drṣṭvā mayūrāsca yathā śīsūn |
āsādyā mātaraśtōṣaṃ tathā prāpurjanā bhuvi || 6.59 ||

athābhiṣēkaṃ rāmasya vasiṣṭhādyā mudā'nvitāḥ |
sahitā mantribhiścakrurvasavō vāsavaṃ yathā || 6.60 ||

abhiṣēkōtsavē sarvē sugrīvādyāḥ kapīśvarāḥ |
yathārhaṃ pūjitāścāsan sraggandhāambarabhūṣaṇaiḥ || 6.61 ||

viśiṣya muktāhārēṇa sītayā hanumān mudam |
pūjitaśca tathā lēbhē yathā sītāvalōkanē || 6.62 ||

sarvāsāṃ vānarīṇāṃ ca kausalyā putravatsalā |
bhūṣaṇairbhūṣayāmāsa vastracandanakuṅkumaiḥ || 6.63 ||

rāmājñayā'tha sarvē'pi sugrīvādiplavaṅgamāḥ |
kiṣkindhāṃ lēbhirē kṛcchrācchrīrāmavirahāturāḥ || 6.64 ||

atibhaktō dīrghajīvī laṅkāsamarasādhakaḥ |
anujñātaḥ sa rāmēṇa laṅkāṃ prāyādvibhīṣaṇaḥ || 6.65 ||

pitussimhāsanam prāpya bhrātr̥bhiḥ sahitō'naghaḥ |
virarāja tathā rāmō yathā viṣṇustriviṣṭapē || 6.66 ||

lakṣmaṇānumatē rāmō yauvarājyaṃ tu dattavān |
bharatāyāpramēyāya prāṇāt priyatarāya saḥ || 6.67 ||

catvārastē mahātmānaḥ sabhāryā raghusattamāḥ |
khē satārō yathā candrastathā rējuḥ svapattanē || 6.68 ||

|| iti śrīrāmōdantē yuddhakāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| atha uttarakāṇḍaḥ ||

rājā paryagrahīdēva bhāryāṃ rāvaṇadūṣitām |
ityajñajanavādēna rāmastatyāja maithilīm || 7.1 ||

tadviditvā'tha vālmīkirānīyainām nijāśramam |
antarvatnīm samāśvāsya tatraivāvāsayat sukham || 7.2 ||

ṛṣibhiḥ prārthitasyātha rāghavasya niyōgataḥ |
śatrughnō lavaṇam yuddhē nihatyainānapālayat || 7.3 ||

rāmē hēmamayīm patnīm kṛtvā yajñam vitanvati |
ānīya sasutām sītām tasmai prācētasō dadau || 7.4 ||

śaṅkyamānā punaścaivam rāmēṇa janakātmajā |
bhūmyā prārthitayā dattam vivaram pravivēsa sā || 7.5 ||

atha rāmasya nirdēśāt pauraiḥ saha vanaukasah |
nimajjya sarayūtīrthē dēham tyaktvā divam yayuḥ || 7.6 ||

*tatō bharataśatrughnau nijam rūpamavāpatuḥ |
rāmō'pi mānuṣam dēham tyaktvā dhāmāviśat svakam || 7.7 ||*

*śrīrāmōdantamākhyātamidam mandadhiyā mayā |
samīkṣya nipuṇaissadbhiḥ saṃśōdhya parigr̥hyatām || 7.8 ||*

*yastu dāsarathirbhūtvā raṇē hatvā ca rāvaṇam |
rarakṣa lōkān vaikuṇṭhaḥ sa mām rakṣatu cinmayah || 7.9 ||*

|| iti śrīrāmōdantē uttarakāṇḍaḥ samāptaḥ ||

|| śrīrāmōdantaṃ samāptam ||